

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2K in za četr let 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Delavniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Koroška cesta šte. 5, v sprejemnem naročninu, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Kmetje, pazite in sodite!

Celjska Narodna stranka je dne 24. t. m. na glavnem strankinem zboru v Mariboru, kjer so bili zbrani njeni najveljavnejši zaupniki iz vseh krajev, storila sklep, da je pripravljena pri volitvah iskati zveze tudi s socialdemokrati proti primerni odškodnini.

Ko so naši listi prinesli poročilo, da je dr. Kukovec v Brezicah kričal „Rajši Čobala (kandidata socialdemokratov) nego dr. Benkoviča (kandidata Slovenske kmečke zveze)!“ — takrat je bil ves liberalni tabor še ogorčen nad takim načelom in dr. Kukovec je preklical naša poročila. Med tem je minolo par tednov in isti dr. Kukovec je razglasil strankin sklep, da so liberalci proti primerni odškodnini (zastoj ti ljudje res nič ne storijo) pripravljani, iti pri volitvah tudi s socialdemokrati.

S tem sklepom je Narodna stranka z obžudovanja vrednim pogumom prerezala zadnjo nit, ki jo je še vezala s kmetom. Če še odslej govori o svoji skrbi in prijaznosti do kmeta, je to le gola hinavščina. Kdor gre rajši s socialdemokratom, nego s pristašem Kmečke stranke, nima več pravice govoriti, da ljubi kmeta, da mu je sploh kaj na kmečkem stanu.

Kdor se brati s socialdemokracijo, je sovražnik kmečkega stanu, ker je tudi socialdemokracija načelna nasprotnica vseh srednjih stanov, torej tudi kmečkega. Na razvalinah srednjih stanov hoče socialdemokracija osnovati bodočo socialistično državo, za to pa ne more in ni prijeteljica srednjih stanov. Evo dokazov iz ust njihovih voditeljev in vodilnih listov!

Socialdemokracija, s katero se sedaj bratsko objema naša Narodna stranka, uči o kmetu:

Voditelj Bebel je govoril v nemškem državnem zboru dne 27. aprila 1894: „Mi ne moremo in ne bomo majhnega posestnika rešiti.“

Voditelj Sipel je na vatislavskem shodu (1895) govoril: „Kmetu se ne sme pomagati, za kmeta se ne smejo skleniti varnostne postave. Kmet se mora priti bolj v bedo in pomanjkanje, takrat se lo koma prišel v našo armado.“

Glavno nemško glasilo socialdemokratov „Vorwärts“ je pisalo dne 6. dec. 1891: „Niti v misel nam ne pride, da bi podpirali kmete, če si hočejo ohraniti lastninsko pravico do zemlje. Zetev ne pripada kmetom, ampak vsem ljudem; lastninske pravice do zemlje nima nihče.“

Karl Marks, ustanovitelj socialdemokracije, pa piše v svojem glavnem delu „Das Kapital“, 13. pogl., da je kmečko gospodarstvo najbolj leno in najneumnejše.

S stranko torej, ki razširja take nauke o kmetu, sklepa Narodna stranka politično prijateljstvo. Nobena stranka, ki hoče kmetu dobro, ne more sklepati zveze s socialdemokracijo, ker je sicer sama neprijateljica kmečkega stanu.

Kmetje, sodite sedaj sami, koliko vam je zaupati v celjsko stranko in koliko verjeti njenim besedam, kadar govori o kmetu!

Kaj mislijo liberalci o kmetu?

Zdaj pred volitvami se vsiljujejo naši liberalci od Narodne stranke kakor podrepne muhe kmetom ter jim zatrjujejo svojo veliko ljubezen. Narodna stranka je dala naučiti celo enega svojih pristašev (dr. Božiča), da hodi okoli po deželi z govorom o kmečkem stanu. Toda kadar ni volitev in se zaradi ljubih glasov ni treba laskati kmetu, takrat govorijo in pišejo naši liberalci celo drugače o kmetu in kmečkemu stanu. Kakor je „Narodni List“ tedensko glasilo štajerskih liberalcev, tako je „Slovenski Narod“ dnevno glasilo štajerskih in drugo-pokrajinskih slovenskih liberalcev. In v tem listu najdemo dovolj gradiva za dokaz, kako slovenski liberalci mislijo o kmetu. Samo nekaj vzgledov! Poslušajmo liberalno sodbo o kmetu:

„Naše kmečko ljudstvo se ni zrelo za nikako javno delovanje. Takemu ljudstvu dati v roke splošno volilno pravico, je ravno tisto, kakor če bi se dala otroku v roke nabita puška.“

„Kar dandanes naš kmet misli, ni za nič.“

„V gospodarstvo se vtika naš kmet z nevednostjo novorojenega otroka. Duševna revščina našega

kmeta je neznosna; ne vidi nič, ne sliši nič, ne občuti nič, prav kakor hloh je, ki se potem razreže v farovške deske.“

„Naše kmečko ljudstvo je ostalo surovo, nevedno in za vsak napredek nesposobno.“

„Naš kmet je k večjemu polčlovek.“

„Naše ljudstvo je v resnici bolno, na njegovem telesu se kaže grda otekline, ki preti vsak hip zastrupiti se tisto malo krvi, ki se pretaka po izsušenemu telesu slovenskega naroda.“

„Naš kmet je hudobno otroče.“

To so nekateri glasovi iz liberalnega tabora na Kranjskem. Kako sidiijo štajerski liberalci o kmetu, se nam je treba spomniti samo na celjski shod, kjer so imenovali kmete: zarukance, smrkoline, farske riti, farske podrepnike. Na mariborskem shodu so dobili kmetje od liberalcev naslov: fanatizirani backi.

In ti ljudje vabijo kmete v svoj tabor, jih hočejo organizirati kot „neodvisne kmete“ ter z njihovo pomočjo priti do svojih sebičnih političnih ciljev.

Ali se bodo kmetje dali izrabljati od liberalcev? Nikdar!

Kmetje ven iz liberalnega tabora Narodne stranke in skupaj v Kmečko zvezo!

Politični ogled.

— **Naš cesar odstopi?** Pred kakimi 14 dnevi so izvedli listi, da je bil naš prestolonaslednik popolnoma tajno v Berlinu in da je tam obiskal nemškega cesarja. Ker je bil obisk tako tajen, začeli so ugibati, kakšen namen je imel ta obisk. Listi so pisali, da je prestolonaslednik bil zaradi zasebnih opravkov na Dunaju, a je porabil to priliko, da je obiskal tudi nemškega cesarja. Seveda „zasebnih opravkov“ neče nihče verjeti. Inozemski listi pišejo, da namerava cesar Franc Jožef odstopiti, oziroma prepustiti prestolonasledniku vladno nekako kot namestniku ali sovladarju. S tem namenom je bil baj v zvezi tajni obisk.

— **Socialdemokrati sovražniki vere.** Socialdemokrati vedno trdijo, da niso nasprotniki vere in s tem zvabijo marsikaterega nerazsodnega v svoj tabor. Ko ga pa enkrat imajo v svoji sredini, ga tako dolgo hujskajo proti veri in duhovnikom, da začne tudi sam psovati čez vero in potem je še le popolen socialdemokrat. Kako zagrizeni nasprotniki vere so, kaže sledeče: V Karlovi cerkvi v Rimu so delali med pridigo medklice in nemir, da je moralo priti vojaštvo na pomoč in razgrajaje odstraniti. To zopet priča, kako lažnjiva je točka socialdemokratskega programa: Vera je zasebna stvar.

— **Socialdemokrati se norčujejo iz sv. popotnice!** V nedeljo dne 17. m. m. je na socialdemokratskem volilnem shodu v Cirknici na Kranjskem govoril socialdemokratski kandidat Kopač iz Trsta in se norčeval iz sv. popotnice! Navzoči sodrugi so se režali in krohotali.

— **Nemci proti Poljakom.** Nemška država je sedaj izdala poročilo o delovanju naselbinskega društva, ki ima namen, kupovati od Poljakov posestva in jih dajati za nizko ceno Nemcem. Po tem poročilu je izdala država 450 milijonov mark (1 marka 1.20 K) v te namene in sedaj je še dovoljenih 200 milijonov mark. Koliko gorja bi lahko utešili s temi milijoni, namesto da jih porabijo v sredstva, ki izvabljajo samo kletev in sovraštvo. Tudi avstrijski Nemci imajo jednako društvo „Südmarko.“

— **Španski kralj jetičen.** Te dni pričakujejo na Španskem dvoru — prestolonaslednika. Ob enem se javlja iz Madrida, da je španski kralj bolehen in da je skoro gotovo jetičen, kakor je bil njegov oče. Ako se bo mnenje potrdilo, bo kralj pustil vladanje in se šel zdraviti, vlada bo na izročena regentu.

Razne novice.

* **Naš list izhajal bo med časom volilne borbe dvakrat na teden v torek in petek.** Toda vsled tega mu ostane naročnina ista kakor doslej. Somišljeniki, pridobivajte nam novih naročnikov.

* **Somišljeniki pozor!** Opozarjamo somišljenike, da morajo biti volilni imeniki razpoloženi v občinski pisarni 14 dni! Imenike je možno vpogledati vsak dan ob tistih urah, ki jih določi okr. glavarstvo in ki se morajo javno razglasiti. Somišljenike prosimo, naj natančno pazijo, če so vsi naši volilci zapisani pravilno (krstno, rodbinsko ime in stan) v volilnem imeniku ali če ni zapisan kdo, ki nima volilne pravice. Zoper vsako nepravilnost naj se takoj vložijo reklamacija.

* **Sadjarska in vinarska šola v Mariboru.** Piše se nam: Kako tužne razmere vladajo na tej šoli, presega že vse meje. To šolo obiskujejo večinoma sami slovenski učenci, istotako tudi sadjarske in vinarske tečaje. In vsled teh par Nemcev (oziroma nemčurjev) se ne sliši v šoli nobena slovenska beseda. Tega pa je kriv ravnatelj Zweifler, ki je zagrizen nasprotnik slovenščine. On skrbi tudi za to, da učitelji, ki razumejo slovenski, ne smejo govoriti z učenci slovenski. Učencem pa je sploh prepovedano, med seboj slovenski govoriti. Tako se dela na šoli, ki je namenjena za slovensko Spodnje-Stajersko in za katero plačujemo tudi mi davek. Učenci se morajo z nemščino ubijati, namesto da bi se učili strokovnih predmetov. Na ta način izgubijo mnogo časa. Letošnje spomlad se je udeležilo nad 30 fantov in mož sadjarskega in vinarskega tečaja. Od teh sta bila samo dva Nemca, vsi drugi so bili Slovenci, ki so se večinoma prav dobro zavedali svoje narodnosti. Med udeleženci je bil že ne več mlad človek, sin slovenskih starišev, ki ni niti znal dobro nemški, a vendar se je štilil k Nemcem in je sploh Slovincem svoje nemšurske zobe kazal. Kričal je nad Slovenci: Kaj iščete tukaj na nemški šoli in nemški zemlji? Kaka neumna predrznost! To je zopet znamenje, kako potrebna nam je slovenska kmetijska šola. Potem bo pa ta šola prazna!

* **Samo psovanje!** „Slovenski Narod“, starejši brate „Narodnega Lista“, grdo psuje udeležence shoda Kmečke zveze v Laškem trgu. Pravi, „da so bili večinoma otroci, fantje in drugi moški z alkoholom omračenim duhom“, „da Kmečka zveza ni imela niti pet treznih kmetov na shodu“, zborovalce imenuje „ljudi z omračenim duhom, katere je privredla na shod le prilika, da se pošteno opijanijo in razgrajajo.“ — Kmetje, tako Vas tisti psujejo po listih, ki se vam na shodih laskajo. Napodite s pasjim bičem take hinavce od sebe!

* **Sestanek zaupnikov Slov. kmečke zveze v brežiški okolici** se je vršil v torek 19. m. m. Došlo je okrog 80 mož, med njimi več županov. Prišlo je tudi nekaj nepovabljenih pristašev „narodne stranke“ med njimi o. Jože Petrišič iz St. Lenarta; ker so želeli tudi pristop, dovolil sem ji je, ker zaupniki niso imeli ničesar skrivati pred njimi. Dr. Benkovič je kratko razjasnil pomen sestanka in pobijal nekatera neresnice, katere trosi „narodna stranka“ o namenih kmečke zveze in o govorniku. Nato se je oglasil k besedi g. Jože Petrišič, ki je pa začel tako vezati naučen otrobe, da ga kmetje niso hoteli več poslušati. Sele posredovanju predsedništva se je posredilo, napraviti mir. Odgovorjal mu je korenito dr. Benkovič; zavrnil je očitane klerikalizma kmečke zveze in vprašal g. Petrišiča: „Kaj pa je to klerikalce?“ Petrišič se nekoliko pomišljuje (najbrže se na to ni pripravil, oziroma ga niso pripravili) ter blekne: „klerikalce je oni, ki Boga molijo!“ V Petrišičevi koži bi tedaj nikdo ne bil rad; od vseh strani zabučni smeh in slišijo se klici: „A tako! Oho! Ali ti ne moliš Boga, ker praviš, da nisi klerikalce?“ Petrišič se izgovarja, da on tudi v cerkev hodi in izgine s pozorišča med splošnim smehom. Nato se je izvolil v okrajni odbor načelnikom g. Podvinski st. iz Globokega, podnačelnikom pa župna Lappuh in Volavšek ter Franc Agreš iz Pišec; določili so se zaupniki za vse vasi okraja in določil se je red volilnih shodov po posameznih važnejših krajih; član glavnega odbora Kmečke zveze je g. Mart. Pajdaš, župan v Pletarji.

* **Mi in učiteljstvo.** Ptujsko učiteljsko društvo je izreklo našemu listu svoje ogorčenje, ker baj napadamo učiteljski stan. To je neresnica, katero odločno zavračamo. Mi nismo in ne bomo nikdar napadali učiteljskega stanu, ker je to proti našemu prepričanju, da smo tuintam mahnili po nemškutarjih in liberalcih med učiteljih, to pa je vendar političnem listu dovoljeno, ki povsod in vselej ob-